

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Pavlou Peltrámovou ve věci

žalobců: a) M. F. , narozena dne ,
bytem ,
b) H. Kr. , narozena dne ,
c) A. K. , narozen dne ,
oba bytem ,
obou zastoupených advokátem Mgr. Michalem Mazlem
sídlem Vinohradská 938/37, 120 00 Praha 2

proti
žalovaným: 1) **Statutární město Kladno**, IČO 002 34 516
sídlem nám. Starosty Pavla 44, Kladno
zastoupené advokátem JUDr. Tomášem Richtrem
sídlem Vodičkova 791/39, 110 00 Praha 1
2) **Česká republika - Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, Praha 7
3) **Česká republika – Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2

o ochranu osobnosti

takto:

- I. Žaloba, kterou se žalobkyně b) domáhala po prvním žalovaném zaplacení částky 480 000 Kč, se zamítá.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lud'ka Kotlantová

- II. Žaloba, kterou se žalobce c) domáhal po prvním žalovaném zaplacení částky 480 000 Kč, se zamítá.
- III. Žaloba, že první žalovaný trpěl, že žalobci b) a c) byli při uspokojování potřeby bydlení na základě své romské národnosti vystaveni diskriminačnímu a segregačnímu jednání, se zamítá.
- IV. Žaloba, kterou se žalobci b) a c) domáhali po prvním žalovaném omluvy s tím, aby znění omluvy obsahovalo text: „jako Romům“, „před tím městem samotným protiprávně cíleně vytvořené, dlouhodobě udržované“, „ pro Romy a nepřizpůsobivé“, se zamítá.
- V. Ve vztahu mezi žalobkyní b) a žalovaným 1) žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- VI. Ve vztahu mezi žalobkyní b) a žalovaným 1) žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žaloba byla podána původně samostatně žalobkyní a) M [redacted] F [redacted], a téměř shodná žalobci b) a c) manželi A [redacted] a H [redacted] K [redacted]; soud je proto spojil ke společnému projednání. Žalobní petit byl vícekrát doplněn, zejména ohledně otázky zadostiučinění v penězích, kde byla výše požadované částky v případě manželů K [redacted] doplněna až v samotném závěru řízení. Co se týče námítky věcné příslušnosti, kterou vznesl žalovaný ČR – Ministerstvo vnitra ČR, ta byla vyřešena pro tento soud závazným způsobem rozhodnutím Vrchního soudu v Praze Ncp 2884/2009-144 tak, že jde o žalobu o ochranu osobnosti podle ust. §11 a násl. o.z.
2. Obě podání obsahovala tvrzení, že:
  - město Kladno systematicky provádí rasovou segregaci romských občanů tím, že vytváří zvláštní sociálně vyloučené, etnicky homogenní lokality a do nich romské občany stěhuje.
  - jednou z těchto lokalit je tzv. „Masokombinát“, bývalý objekt pro byty pracovníků Masokombinátu, ve kterém bydlí všichni žalobci.
  - žaloba poukázala, že ač se do Masokombinátu stěhují lidé z různých příčin, např. jako náhradní ubytování při neplacení nájmu a služeb, na základě žádosti apod., výsledkem je, že v místě zůstávají pouze Romové.
  - oficiální „Zásady hospodaření s byty v majetku Statutárního města Kladno“ jsou svojí povahou diskriminační a vedou ke shora popsanému výsledku. Cílem je vyloučit Romy a udržovat je ve zmíněných segregovaných lokalitách.
  - z pojetí žalobního petitu je zřejmé, že žaloba vnímá toto jednání města jako úmyslné a plánovité, nikoli vzniklé nedbalostí či omisivním nedostatkem nápravy.
  - lokalita v Masokombinátu má řadu nevýhod pro obyvatele; je oddělená od intravilánu města, kdy doprava do centra, do školy nebo na nákupy je obtížná. Samotná adresa „U masokombinátu“ představuje určitou stigmatizaci; je to místo, kde lidé nechtějí dobrovolně bydlet. Dům je ve velmi špatném a neudržovaném stavu. Nájemné je podstatně (v případě M [redacted] F [redacted] asi čtyřikrát) dražší, než na jiných místech, a velmi drahé je i vytápění přímotopy. Tím se dostávají nájemci do těžko řešitelných ekonomických potíží.

3. Právní důvody žaloby se opírají o § 11 o.z., zejména o právo na psychickou integritu, občanskou čest a lidskou důstojnost. Způsobilost zásahu a jeho schopnost způsobit výsledek je podle žaloby dána, a k tomu bylo odkázáno na věc sp. zn. 30 Cdo 1630/2004 NS ČR, kde není vyžadováno dokazování újmy. Dále na náleznost I. ÚS 15/95, kde je zmíněna možnost omisivního způsobení zásahu. Dále poukázala na věc sp. zn. 30 Cdo 73/2003 v tom smyslu, že pracovníci právnické osoby jednají jejím jménem a analogicky podle § 420 odst. 2) o.z., pak odpovídá právnická osoba. V dalším potom zmiňuje žaloba i právo na rovnost fyzických osob, svobodu pohybu a pobytu, a dále i fyzické a psychické zdraví. Žalobci se odvolávali na ust. § 133a o.s.ř. s tím, že okolnosti diskriminace tíží žalovaného a je povinností žalovaného prokázat, že masokombinát nemá původ v etnicky podmíněné diskriminaci, a že postupy proti žalobcům nemají diskriminační charakter. Žalobci dále poukázali na ust. § 6 odst. 8 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin, kde je úkolem napomáhat výkonu práv těchto menšin obcím s rozšířenou působností, což je právě Statutární město Kladno. Z téhož zákona plynou povinnosti Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR, který má nad touto činností obcí dozírat. Tato dozorová činnost selhala, a je právě důvodem žaloby proti ČR – Ministerstvu práce a sociálních věcí. Česká republika je signatářem Mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem rasové diskriminace, vyhlášené pod č. 95/1974 Sb., Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, pod č. 120/1976 Sb., a konečně Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, pod č. 209/1992 Sb. Těchto právních norem se žaloba dovolává rovněž. Dále žalobci poukázali na otázku práva na bydlení, zmíněné například v citovaném Mezinárodním paktu o hospodářských, kulturních a sociálních právech, kde je zmíněno výslovně v čl. 11 odst. 1 „výživa, šatstvo a byt“. Žalobci zdůraznili, že čl. 3 odst. 2 Listiny práv a svobod je zakázána diskriminace z důvodu rasy, barvy pleti, jazyka a příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině. Ze zásady rovnosti a předchozího ustanovení pak plyne povinnost všech orgánů, včetně obcí, pečovat o občany shodným způsobem. Podle ust. § 35 odst. 2 zákona o obcích č. 128/2000 Sb. potom má obec povinnost vytvářet podmínky pro rozvoj sociální péče a uspokojování potřeb svých občanů. Dále líčili speciální okolnosti případů M. F. na straně jedné a manželů K. na straně druhé. Manželé A. a H. K. pocházejí z Kladna, kde původně pracovali v podniku 13. 10. 1982 jim byl přidělen byt v Kladno – Švermov. V roce 1998, dne 23. 10., byl vydán na dům havarijní výměr. V důsledku toho jim byl nabídnut náhradní byt, a to pouze Masokombinát. Byt jim byl přidělen 12. 4. 1999. Písemné dokumenty z té doby žalobci nemají, nicméně předpokládají, že tato skutečnost nebude popřena. Od té doby je jim každý rok prodlužován nájem na dobu určitou.
4. Žalované Statutární město Kladno v rámci vyjádření k žalobě poukázalo na nezpůsobilost tvrzeného zásahu; jde o tvrzení, u kterých nehrozilo zveřejnění (28 Cdo 1523/2002). Dále, že není uvedeno konkrétní jednání, kterým mělo být zasaženo do práv na ochranu osobnosti; jednání se netýká konkrétně a osobně žalobců. Co se týče žalobkyně F., má pět dětí, a skutečně bydlí od 29. 8. 2007 v Masokombinátu, a předtím bydlela od 5. 1. 2004 na . Žalovaný popřel, že by Masokombinát byl vyloučenou nebo segregovanou lokalitou; objekt byl v r. 1999 rekonstruován, a je pravda, že jeho současný stav není uspokojivý. Žijí zde občané, kteří dostali náhradní ubytování po výpovědi z bytu – obvykle z důvodu neplacení nájemného či služeb, dále občané, kteří dostali byty jako havarijní (případ všech žalobců) a dále občané, kteří dostali byt na vlastní žádost. Žádosti o byt v Masokombinátu je mnoho. Není tedy pravda, že by šlo výlučně o Romy. Také není pravda, že by šlo o lokalitu nepřístupnou – jedou tam celkem tři linky autobusů, a cesta trvá 5-10 minut. Žalovaný potom obsáhle polemizoval s odbornými analýzami, které předložili k důkazu žalobci. Odmítá názor, že by cílem politiky Kladna byla segregace Romů, a že by šlo o úmyslné vystěhovávání do

konkrétních lokalit. Zásady pro hospodaření s byty jsou pak dokument zcela neutrální, pojem „Romové“ vůbec neužívá a jejich existenci či odlišné jednání z tohoto dokumentu vůbec nejde vyčíst. Žalovaný zmínil, že sama žalobkyně F. podala jednu ze žádostí o byt v roce 2003 přímo a výslovně do Masokombinátu. A této žádosti v té chvíli nebylo vyhověno, protože vhodný byt nebyl k dispozici. Důvodem byla potřeba většího bytu; její byt byl 0+1 o velikosti 28 m², byt v Masokombinátu, který pak dostala, je 2+1 o velikosti 53 m². Byt byl předán v dobrém stavu, protože ho opravovala předchozí nájemnice, A. B. Ta se odstěhovala do jiné lokality do [redacted] a po té do [redacted], což dokazuje, že bydlení v Masokombinátu není „konečná“ pro nájemce. Žalovaný při tom zdůraznil, že nájemné za ekvivalentní byt v jiném místě by bylo ještě vyšší, než za stávající byt v Masokombinátu. Žalobkyně F. při tom neplatí pravidelně, a průběžně má dluhy za nájemné. Co se týče žalobců K. žalovaný v podstatě potvrdil skutkový stav podle žaloby. Žalobci bydleli v domě v Uhelné ulici od roku 1982, a 1999 se odstěhovali z důvodu havárie do bytu 2+1 v Masokombinátu, při čemž tento objekt právě prošel rekonstrukcí. Žalobci nikdy nežádali o nový byt, s výjimkou roku 2001, kdy chtěli větší byt v Masokombinátu. Stanovisko změnili až v roce 2009. Žalobci dluží za nájemné průběžně, a bylo tomu tak i v době jejich nastěhování. Žalobci sami byli předmětem stížností ostatních nájemců. Žalovaný konečně poukázal na to, že podporuje celou řadu neziskových organizací, které se problematikou zabývají, např. Rosa, Sřep, Člověk v tísni). Má tedy zájem o integrační politiku menšin. Konečně žalovaný poukázal na nemožnost vyhovět žalobě v některých částech petitu, například u konkrétního přidělení bytu, kde odkázal na rozhodnutí IV. ÚS 671/07, podle kterého právo na ochranu osobnosti nezahrnuje právo na přidělení bytu. Stejně tak není možné určení zásahu, kde chybí naléhavý právní zájem podle ust. § 80 o.s.ř.

5. Ve věci nejprve rozhodl Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 1. srpna 2011, č.j. 36 C 122/2009-432, ve znění opravného usnesení ze dne 3. listopadu 2011, č.j. 36 C 122/2009-459, rozhodl, že první žalovaný protiprávně zasáhl do osobnostních práv žalobců b) a c) tím, že byli při uspokojování potřeby bydlení vystaveni diskriminačnímu a segregaci jednání a uložil mu, aby těmto žalobcům zaslal písemnou omluvu a aby každému z nich na náhradu nemajetkové újmy zaplatil 20 000 Kč. Ve zbytku, pokud požadovali, aby ve výroku o protiprávním zásahu, stejně jako pokud se týče textu požadované omluvy, kde mělo být uvedeno, že k němu došlo na základě jejich romské národnosti, a pokud požadovali zaplacení částky 480 000 Kč, jejich žalobu zamítl. Dále zamítl žalobu žalobkyně a), která se domáhala určení, že se první žalovaný dopustil protiprávního zásahu do jejich osobnostních práv a omluvy za toto jednání a zaplacení částky 1 000 000 Kč, ve vztahu ke všem žalobcům zamítl žalobu, aby první žalovaný upustil od aplikování diskriminačních pravidel pro přidělování bytů na základě etnicity, aby byl povinen nabídnout žalobcům nájemní bydlení mimo lokalitu Masokombinátu a mimo veškeré sociálně vyloučené lokality v Kladně. Konečně zamítl žalobu všech žalobců ve vztahu ke druhému a třetímu žalovanému. Na základě provedeného dokazování dospěl soud prvního stupně ve vztahu k žalobcům b) a c) k závěru, že došlo k porušení jejich práv na soukromí, klidný rodinný život a lidskou důstojnost ze strany prvního žalovaného omisivním způsobem, když jejich nevyhovujícím bydlením od roku 1999 se nikdo nezabýval a nelze věřit tomu, že první žalovaný pro ně neměl jiný, vhodnější byt. Vzhledem k tomu, že druhý a třetí žalovaný nemohli do nájemního vztahu mezi žalobci a prvním žalovaným nijak zasahovat, nemohli se dopustit protiprávního zásahu do jejich osobnostních práv.
6. K odvolání žalobců proti tomuto rozsudku, pokud jím byla zamítnuta žaloba, Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 13. března 2012, č.j. 1 Co 328/2011-483, podle § 219 občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“), potvrdil rozsudek soudu prvního stupně v napadených zamítavých výrociích, změnil ho ve výroku o nákladech řízení a rozhodl o povinnosti prvního

žalovaného zaplatit soudní poplatek a o náhradě nákladů odvolacího řízení. Stejně jako soud prvního stupně neshledal při aplikaci pravidel pro přidělování bytů prvním žalovaným rasově segregační přístup, popř. i jen nepřímou diskriminaci v nerovném přístupu v oblasti bytové politiky.

7. Proti rozsudku odvolacího soudu podali všichni žalobci dovolání, o němž rozhodl Nejvyšší soud usnesením ze dne 28. 2. 2013, č.j. 30 Cdo 3456/2012-525., tak, že dovolání žalobců b) a c) odmítl. Dovolací soud dovodil, že soudy obou stupňů v posuzované věci na základě provedených důkazů, zejména výpovědí svědků a Zásadami hospodaření s byty v majetku Statutárního města Kladno, neshledaly, že by první žalovaný konkrétně ve vztahu k žalobcům b) a c) uplatnil rasově segregační přístup při přidělování bytů, popř. i jen nepřímou diskriminaci v oblasti bytové politiky. Nesouhlas žalobců s těmito závěry je polemikou nikoliv s právním posouzením věci odvolacím soudem (s výkladem a aplikací příslušné právní normy), nýbrž se skutkovými zjištěními odvolacího soudu, která však dovolacímu přezkumu nepodléhají. Pokud obстоjí závěr odvolacího soudu, že žalobci b) a c) nebyli vystaveni přímé ani nepřímé rasové diskriminaci ze strany prvního žalovaného, nelze dovodit ani odpovědnost druhého a třetího žalovaného. Dovolání bylo proto odmítnuto jako nepřijatelné podle § 243b odst. 5 o.s.ř. ve spojení s § 218 písm. c) téhož zákona. Rozhodoval, aniž nařídil jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.).
8. Uvedená rozhodnutí odvolacího a dovolacího soudu však byla zrušena nálezem Ústavního soudu ze dne 11. 8. 2015, sp. zn. I. ÚS 1891/13. Ústavní soud konstatoval, že obecné soudy ve svých úvahách zcela pominuly institut nepřímé diskriminace, jehož se stěžovatelé od počátku řízení dovolávali. Ústavní soud nemůže akceptovat závěry, podle kterých stěžovatelé nebyli vystaveni, byť i jen nepřímé, diskriminaci, neboť z napadených rozhodnutí není zřejmé, jak k takovému právnímu závěru obecné soudy dospěly. Nepřímá diskriminace jako podkategorie diskriminace vychází z toho, že "určitá obecná právní úprava, která formálně neobsahuje žádnou zakázanou diskriminační klasifikaci, ve skutečnosti vyvolává diskriminaci při své aplikaci. Takováto norma, ačkoliv je v obecné rovině formálně v pořádku a aplikuje se "rovně", má a musí mít v realitě na své adresáty nerovný dopad, přičemž tento nerovný dopad se odvíjí právě již od formulace kritéria podaného normou" (viz Bobek, M., Boučková, P., Kühn, Z. (eds.) *Rovnost a diskriminace*, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2007, str. 52 - 53). Obdobný závěr později přejal zákonodárce i v české vnitrostátní úpravě v ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), který za nepřímou diskriminaci považuje "takové jednání nebo opomenutí, kdy na základě zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo praxe je z některého z důvodů uvedených v § 2 odst. 3 osoba znevýhodněna oproti ostatním. Nepřímou diskriminací není, pokud toto ustanovení, kritérium nebo praxe je objektivně odůvodněno legitimním cílem a prostředky k jeho dosažení jsou přiměřené a nezbytné." Pro existenci nepřímé diskriminace je tedy třeba existence formálně neutrální normy, na jejímž základě je diskriminována určitá skupina adresátů, neboť ti jsou neutrální normou s ohledem na reálné okolnosti znevýhodněni (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 Afs 55/2012 ze dne 23. 5. 2013). Ústavní soud dospěl k závěru, že soud prvního stupně svými závěry o neexistenci jakékoli diskriminace nedostál požadavku na řádné odůvodnění rozhodnutí a nevypořádal se se zásadními návrhy stěžovatelů ohledně existence tzv. nepřímé diskriminace, již se dovolávali od samotného zahájení řízení. Rozhodnutí obecných soudů tak neobstojí z hlediska požadavků řádného a přesvědčivého odůvodnění jako součásti práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny.

9. Následně ve věci rozhodl Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 29. 5. 2017, č.j. 3 Co 162/2015-543, ve znění opravného usnesení téhož soudu ze dne 24. 7. 2017, č.j. 3 Co 162/2015-551, kterým rozsudek soudu prvního stupně v zamítavé části výroku X., zamítavé části výroku VIII., ve znění, že se zamítá žaloba, že druhá žalovaná trpěla, že žalobci byli při uspokojování potřeby bydlení na základě své romské národnosti vystaveni diskriminačnímu a segregačnímu jednání, zamítavé části výroku IX. ve znění, že se zamítá žaloba, aby znění omluvy obsahovalo text: „jako Romům“, před tím městem samotným protiprávně cíleně vytvořené dlouhodobě udržované“, „pro Romy a nepřizpůsobivé“, zrušil a věc (v tomto rozsahu) vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Odvolací soud uzavřel, že nelze přehlédnout, což učinil soud prvního stupně, i soud odvolací v prvním odvolacím řízení, že žaloba se odvolávala na ustanovení § 133a o. s. ř. s tím, že průkaz okolnosti diskriminace tíží žalovaného a je povinností žalovaného prokázat, že Masokombinát nemá původ v etnicky podmíněné diskriminaci a že postupy proti žalobcům nemají diskriminační charakter. Žaloba dále poukazovala na ustanovení § 6 odst. 8 zákona č. 273/2001 Sb. o právech příslušníků národnostních menšin, kde je úkolem napomáhat výkonu práv těchto menšin obcím s rozšířenou působností, jako je právě Statutární město Kladno. Z téhož zákona plynou povinnosti Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR, které má nad touto činností obcí dozírat. Vzhledem k tomu, že Česká republika je signatářem mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem rasové diskriminace vyhlášené pod č. 95/1974 Sb. Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech pod č. 120/1976 Sb. a konečně Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod pod č. 209/1992 Sb. Žádnou z těchto námitek se soud prvního stupně konkrétně nezabýval a nepostupoval podle ustanovení § 133a písm. b). Podle tohoto zákonného ustanovení pokud žalobce uvede před soudem skutečnosti, ze kterých lze dovodit, že ze strany žalovaného došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci na základě rasového nebo etnického původu při poskytování zdravotní a sociální péče, v přístupu ke vzdělání a odborné přípravě, přístupu k veřejným zakázkám, přístupu k bydlení, členství ve spolcích a jiných zájmových sdružení a při prodeji zboží v obchodě nebo poskytování služeb, je žalovaný povinen dokázat, že nedošlo k porušení zásady rovného zacházení. Z tohoto pohledu se bude soud prvního stupně znovu zabývat žalobou (v rozsahu vymezeném Ústavním soudem), tedy v zamítavé části odst. VIII., IX. a X. výroků rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 1. 8. 2011 a dokazování povede ve smyslu ustanovení § 133a písm. b) o. s. ř., neboť z tohoto pohledu se soud prvního stupně uvedenými námitkami žaloby dosud nezabýval a pokud byly prováděny důkazy, byly prováděny v rozporu s ustanovením § 213 odst. 3 a 4. Ze všech těchto důvodů proto odvolací soud v částech zrušených Ústavním soudem s tím, že odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně je neúplné a žádný ze soudů, tedy ani soud prvního stupně se nevypořádal s návrhy, které žalobci b) a c) vznášeli v počátku řízení ve všech svých podáních. V rozhodnutí, jímž bude soud prvního stupně končit řízení, bude znovu rozhodnuto o nákladech řízení účastníků před soudem prvního stupně i řízení odvolací.
10. Proti tomuto rozhodnutí odvolacího soudu podal žalovaný 1) dovolání, o němž Nejvyšší soud rozhodl usnesením ze dne 27. 6. 2018, č.j. 30 Cdo 5387/2017-586, tak že dovolání odmítl s tím, že dovolání neobsahuje náležitosti vyžadované ustanovením § 241a odst. 2 o.s.ř., neboť první žalovaný nevymezil zákonem předvídaným způsobem, v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání. Pokud dovolatel nominálně odkazoval na ustanovení § 237 o.s.ř., činil tak bez jakékoliv konkretizace a neuvedl tak, který z jím zmíněných a v zákoně uvedených případů přípustnosti dovolání by měl být podle jeho mínění v označené věci naplněn, a pokud, pak z jakého zákonného důvodu. Protože tak dovolatelem podané dovolání trpí popsanou zásadní procesní vadou bránící jeho projednání, Nejvyšší soud toto dovolání, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.), odmítl (§ 243c odst. 1 o.s.ř.).

11. Skutkový stav, tvrzený shodně oběma stranami, tedy zejména, kde bydleli žalobci v konkrétních obdobích a z jakých důvodů, zůstal prakticky beze změny po celé řízení a dokazování nedotčen; velká většina nabízených důkazů svědčila buď o doplňujících podrobnostech a okolnostech případu a nebo o širších otázkách, které se ve skutečnosti netýkaly případu. Soud veden závazným právním názorem odvolacího soudu poučil žalovaného o jeho povinnosti doplnit tvrzení a označit důkazy k prokázání, že nedošlo dle § 133a písm. b) o.s.ř. k porušení zásady rovného zacházení.
12. Žalovaný k poučení doplnil podáním ze dne 19. 2. 2019, že žalovaný předložil prakticky myslitelné důkazy a soudem byly provedeny, je názoru, že dokument „Zásady pro hospodaření s byty“ neobsahuje žádné diskriminační pravidlo. Slyšení svědci nemohli, potvrdit, že při přidělování bytů byla zohledňována etnicita žadatelů. Byty v „Masokombinátu“ byly přidělovány jako náhradní byty nebo přístřeší osobám romského i neromského etnika. Neexistence diskriminace v bytové politice města Kladna, a to ať přímá či nepřímá, byla v řízení před soudem provedeným dokazováním již prokázána, a odkázal na všechny již provedené důkazy. V případě K[redakce] byl důvodem, proč jim byl přidělen byt v Masokombinátu, nebyla jejich etnicita. Opakoval, že K[redakce] bydleli původně v obecním bytě na adrese [redakce]. V roce 1999 byl dům v Uhelné ulici v tak špatném stavu, že bylo nutné jej vyklidit a nájemníkům proto byly nabídnuty jiné byty. K[redakce] byl nabídnut byt v Masokombinátu, který tehdy právě prošel kompletní rekonstrukcí a o bydlení v něm byl velký zájem. K[redakce] nabídku přijali, přestěhovali se do kvalitnějšího a o něco většího bytu a i jiný nikdy nepožádali, s výjimkou roku 2001, kdy žádali o větší byt opět v Masokombinátu, který obdrželi.
13. Velká část písemných dokumentů, navržených žalobou, měla dokazovat, že lokalita u Masokombinátu je hodnocena jako vyloučená lokalita, k obývání nevhodná a lze ji považovat za etnicky homogenní. K tomu byly navrženy obsáhlé odborné studie, zejména Analýza sociálně vyloučených lokalit z r. 2006 (tzv. Gabalova studie), Komunitní plán sociálních služeb v Kladně 2008-2010, Obsah prevence kriminality ve městě Kladně, Integrovaný plán města Kladna, Analýza situace romských vyloučených enkláv, Terénní výzkum v hyperrealitě, jakož i na to navazující novinové články, např. „Neplatiči do mlýnku na maso“ z 23. 12. 2004. Soud těmito studiemi provedl důkaz dne 6. 6. 2011, nicméně je nutno konstatovat, že význam zjištění z těchto studií je omezený a zdaleka jim není možno přikládat takový význam, jak činí žaloba, protože:
- netýkají se konkrétního případu žalobců, ale obecné situace, a podrobná analýza konkrétních kauz není ani jejich účelem. Výpovědní hodnota ke konkrétní věci je proto nízká.
  - žádná ze studií nemá váhu a náležitosti znaleckého posudku.
  - předmětem studií je především zkoumání širší politiky města Kladna, není a nemůže z nich být činen závěr, že tato politika je diskriminační.
  - uvedené studie navíc označují politiku města v této otázce za nevhodnou či nefunkční, nikoli za diskriminační. Některé z nich se touto otázkou nezabývají vůbec, a navrhují rovnou různé způsoby řešení konkrétních problémů.
  - velká část pozornosti těchto studií je zaměřena na problém tzv. „neplatičů“, což je ovšem v daném případě bezpředmětné, protože bez ohledu na to, zda žalobci dlužili za nájemné či nikoli, do Masokombinátu se dostali z důvodu havarijního stavu či rekonstrukce původního bytu.

Zatímco byly různé názory na stav lokality Masokombinátu po roce 1999, kdy byla provedena rekonstrukce, naprostá shoda byla v tom, že stav objektu se postupně zhoršoval, a dnes jde o místo, kde by „nikdo bydlet nechtěl“. Velmi zajímavá byla výpověď svědků v tom, že nájemníků výrazně ubývá, a tento proces probíhal zjevně během celého soudního řízení, až do stavu, kdy poslední svědci uvedli, že tam vlastně bydlí poslední dvě rodiny (K[redacted] jsou jednou z nich).

14. Vedlejší význam mělo dokazování, týkající se dopravy a vzdálenosti k infrastruktuře. K tomu byly čteny kopie jízdního řádu a schémata dopravy, a strany se v zásadě shodovaly ve faktech (že na místo jezdí tři autobusy, že doprava jezdí někdy jednou za hodinu, že do centra je vzdálenost asi čtvrt hodiny), lišily se v tom, že tento stav hodnotily na straně žalobců jako zcela nevyhovující a na straně žalovaných jako běžný. Rovněž vedlejší význam mělo zkoumání otázky placení nájemného. Žalované město Kladno prokázalo, že všichni žalobci se ocitli vícekrát ve stavu, kdy dlužili za nájemné nebo za služby (upomínky či uznání dluhu z 8. 10. 2007, 19. 7. 2006, 22. 10. 2001, 1. 8. 2000, 9. 8. 2000 u [redacted] a přehledy placení u M[redacted] F[redacted] z 19. 5. 2009, 18. 6. 2009, 24. 4. 2009, upomínka z 17. 12. 2008, uznání dluhu z 14. 1. 2009), a prokázali také, že dlužníkům byly promíjeny dluhy (jednání Rady města ze dne 22. 9. 2009), případně následné sankce, ve snaze průběžně řešit dluhy tak, aby nenarůstaly. Naopak z dopisu M[redacted] F[redacted] z 9. 11. 2009 je zřejmé, že se pokoušela svoji situaci řešit. Doplnující charakter měly listiny - žádost o vznik nájmu M[redacted] F[redacted] z 21. 4. 1999, kde žádala větší byt na blíže neurčeném místě, další doklad z neznámého data o tom, že byla M[redacted] F[redacted] v pořadníku žadatelů, a žádost z r. 2003, kde je výslovně žádán byt v Masokombinátu. U této žádosti je důležité uvést i poznámku „jsem momentálně bez bytu“, z čehož je zřejmá značná nouze na straně žalobkyně. K tomu je z odpovědi města z 30. 6. 2003 zřejmé, že tato žádost nebyla úspěšná. Z dokladu „sdělení odboru výstavby města Kladno“ z 4. 6. 2008 je zřejmé, že ve [redacted] ulici byly prováděny stavební práce.
15. Evidenční list M[redacted] F[redacted] z Masokombinátu potvrzuje, že v bytě o velikosti 53 metrů žije s matkou celkem pět dětí. Celková měsíční platba včetně záloh činila na konci roku 2009 4 679 Kč měsíčně, v předchozích evidenčních listech byla nižší. Smluv o nájmu bytu M[redacted] [redacted] předloženo několik a potvrdily, že jsou vždy pouze na dobu jednoho roku. Podobně v případě K[redacted] byla předložena smlouva bez data, z evidenčních listů bylo zřejmé, že jde o větší byt o 67 metrech, kde žije celkem 9 lidí, a platí se měsíčně 6 336 Kč. I zde jsou smlouvy sjednávány pouze na dobu jednoho roku.
16. Objednávky oprav v bytě č. 29, tedy M[redacted] F[redacted], objednává dne 9. 7. 2007 nové vchodové dveře, 31. 5. 2007 nové odpady, které protékají do spodního bytu, 9. 8. 2007 „poničenou elektroinstalaci“, 13. 8. 2007 nové baterie umyvadel, 20. 8. 2007 nový dvouvařič a přímotopy, 21. 8. 2007 opravu střechy, téhož dne opravu odpadu WC, 4. 9. 2007 opravu bojleru. Většinu těchto objednávek se zavázala zaplatit žalobkyně (včetně střechy). Tento doklad svědčí o tom, že stav bytu v době předání nebyl dobrý, a náklady na jeho opravy byly značné. Protokol o převzetí bytu byl podepsán 17. 8. 2008.
17. Stížnost na [redacted] byla podána 15. 9. 2009, pro věc nic podstatného nepřinesla.
18. Na základě usnesení vlády ze 7. 12. 2005 č. 1573, je řečeno, že úkoly z tohoto dokumentu a kompetence v obou romské politiky mají Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo vnitra. Povinnosti ve vztahu k nájemním smlouvám z toho ovšem nevyplývají.

19. Z dokladů o příspěvku na živobytí z 15. 1. 2010, dokladu o zvýšení doplatku na bydlení ze 17. 2. 2010 bylo zjištěno, že finanční a sociální poměry žalobkyně F█████ nejsou dobré a její příjem je okolo 15 000 Kč.
20. Žádné podstatné zjištění k věci nebylo možno učinit z korespondence právních zástupců žalobců z 26. 1. 2010, z 11. 11. 2009, 16. 11. 2009, 20. 11. 2009, 4. 12. 2009, 15. 12. 2009, 26. 1. 2010, odpovědí z 25. 11. 2009, 28. 1. 2010, 21. 1. 2010, dokladu o hlasování rady města z 4. 1. 2010, ani dopisů samotné žalobkyně F█████ z 11. 1. 2010, 13. 1. 2010. Tvrzení zástupců v dopisech nicméně je v souladu s fakty, zjištěnými jinými důkazy.
21. Z výpovědi E█████ S█████, terénní pracovnice, která zná M█████ F█████ bylo zjištěno, že podle jejího názoru jde o vyloučenou lokalitu, což dokládá tím, že tam mluví mezi sebou nájemníci romsky. Úroveň bydlení hodnotila jako nízkou. Potvrdila, že žalobkyně má nízký příjem a nepracuje, z čehož vznikají nedoplatky za vodu, za elektřinu a stav se zhoršuje. Problém s bydlením pro Romy je v tom, že nové byty se přidělují na základě licitace obálkovou metodou, což Romy s nízkými příjmy v podstatě vylučuje z možnosti získat byt. V současnosti je Romům přidělován pouze Masokombinát, nebo fotbalové šatny. V dalším výslechu vyšlo najevo, že o fotbalových šatnách ví svědkyně pouze z doslechu a na vlastní oči je neviděla.
22. Z výpovědi T█████ Š█████ pracovnice Správy bytového fondu, s.r.o. bylo zjištěno, že o přidělení bytu rozhoduje město Kladno, Správa bytového fondu jen realizuje toto rozhodnutí. Má na starosti více objektů, kde se přidělují byty soudním rozhodnutím o zrušení nájmu na základě neplacení nájemného, např. Na Vysokém nebo Rakovnická. V Masokombinátu ovšem nejsou jenom neplatiči, ale i byty, přidělené jako náhradní při havárii. Na základě žádosti už žádné byty přidělovány nejsou, přiděluje se na základě výběrového řízení. Svědkyně nezná případ, že by někdo žádal konkrétně byt v Masokombinátu. Nikoho z žalobců konkrétně neznala.
23. Z výpovědi D█████ B█████ z odboru správy majetku města bylo zjištěno, že Masokombinát dostalo Kladno zadarmo od státu. Proběhla rekonstrukce za několik milionů v devadesátých letech. Objekt je panelový, dole jsou byty se sníženou kvalitou a neúplným příslušenstvím pro neplatiče, nahoře normální byty 3+1 a 2+1. Část lidí se tam dostala na základě žádosti na konci devadesátých let, část rozhodnutím soudu jako neplatiči. Posledních pět let se tam lze dostat spíše soudním rozhodnutím. Systém přidělování je založen na Zásadách pro hospodaření s byty. Výběrového řízení podle těchto zásad se může zúčastnit ten, kdo prokáže, že nedluží za nájemné a služby městu. Svědek potvrdil, že podobný objekt existuje na Vysokém. Potvrdil také, že Romů je v Masokombinátu většina. Podle svědka má M█████ F█████ dluhy 50 000 Kč a má normální byt nesnížené kvality. K█████ bydlí v Masokombinátu od r. 1995, tedy velmi dlouho.
24. Z výpovědi V█████ F█████, bývalého člena zastupitelstva Kladna, soud zjistil, že rekonstrukce Masokombinátu stála 4 miliony a vzniklo 14 normálních bytů a 15 bytů se sníženou kvalitou. Město má 2200 – 2500 bytů celkem. M█████ F█████ šla z 1+1 do 3+1. Žádala o Masokombinát 2003, v roce 2008 se do něj stěhovala, a to už nechtěla. K█████ do Masokombinátu chtěli, i když budou tvrdit opak (a již v této části výpovědi nesouhlasili). Svědek také potvrdil, že se uzavírají smlouvy na dobu určitou i u zmíněných „normálních“ bytů. Potvrdil také, že původně byl Masokombinát v pořádku a o byty byl velký zájem, v současné době se stav zhoršil a zájem úměrně k tomu klesal. M█████ nabízen i náhradní byt na█████, ale byl menší, než ten původní.

25. Z výpovědi B [redacted] F [redacted] ze Správy bytového fondu s.r.o. bylo zjištěno, že smlouva nájemce vzniká na základě dohody s městem, SBF ji pouze realizuje. Další byty v Masokombinátu se nepřidělují, to souvisí se snahou ho rekonstruovat (výpověď 18. 10. 2010). Ze 30 bytů v Masokombinátu je 10 volných. Pro svoje účely užívá SBF ještě stále dělení na kategorie, dole jsou byty IV. kategorie s neúplným příslušenstvím, nahoře pak byty I. kategorie nebo II. kategorie v případech, kdy mají společnou kuchyni. Objekt [redacted] byl úplně vystěhován, navíc M [redacted] F [redacted] s pěti dětmi žádala větší byt, a také ho v Masokombinátu dostala. Odkud přišli K [redacted] svědkyně nevěděla. V Masokombinátu žijí převážně Romové. Svědkyně připustila, že se může o Masokombinátu říkat, že jsou tam „neplatiči a nepořádek“. Potvrdila, že M [redacted] F [redacted] nezískala byt jako neplatič, případ K [redacted] neznala. Nájemné je 51,- Kč za m² měsíčně u nejvyšší kategorie, u horších bytů je nájemné nižší. Ve [redacted] žili Romové i ne-Romové, stejně tak zpočátku v Masokombinátu. V současné době je Romů víc. Byt M [redacted] F [redacted] zpočátku nebyl v dobrém stavu, byl rekonstruován po předchozí nájemnici paní Bodorové, chyběly tam baterie, přímotopy a byla vytrhaná elektrika. Bylo vše opraveno na náklad SBF. K demolici bytu došlo tím, že se paní B [redacted] odstěhovala a z mezidobí nebydlel v bytě nikdo. Paní Bodorová se odstěhovala do Rozdělova a bydlí tam dodnes. Podle svědkyně je v Masokombinátu dole 13 neúplných bytů, v horních dvou patrech 17 úplných bytů. V Masokombinátu dochází ke zničení bytu častěji, než jinde.
26. Z výpovědi A [redacted] L [redacted] poradce pro národnostní menšiny, soud zjistil, že potvrdil stav zhoršování Masokombinátu, který označil za „katastrofu“. Jedna rodina kvůli neobyvatelnosti bytu bydlí v buňce před domem. Ne-Romové se z objektu velmi rychle stěhují pryč, takže není jasné, jestli tam vůbec ještě nějakí jsou. Potom si svědek vzpomněl, že jeden ne-Rom bydlí v přízemí, jakožto neplatič. Svědkovi není známo, že by se v současnosti mohl dostat někdo do objektu jinak, než neplacením nájemného a služeb. K [redacted] svědek zná, nicméně neví, jak se do Masokombinátu dostali, bylo to už dost dávno. Je možné, že dříve někteří o byt v Masokombinátu žádali, ale to byl objekt ještě v pořádku. S některými obyvateli Masokombinátu je domluva možná, s jinými nikoli; potom je nutno uklízet část objektu za ně. Dům na [redacted] stále existuje a bydlí v něm lidé. Spolupráce s K [redacted] a s M [redacted] F [redacted] je bez problémů.
27. Z výpovědi L [redacted] H [redacted]é, další terénní pracovnice, soud zjistil, že neví, jak se dostali K [redacted] do Masokombinátu. M [redacted] F [redacted] se musela vystěhovat z [redacted] z důvodu rekonstrukce domu. M [redacted] Fu [redacted] se dostala do problémů s placením až nedávno, kolem 2009, kdy měla příjem celkem asi 15 000 Kč i se sociálními dávkami 5 dětí a asi 4 000 Kč platila za nájem a služby. V současné době se zdržuje na ubytovně [redacted] kde to stojí 12 000 Kč nicméně město jí přispívá dalšími 5 000 Kč. Ubytovna je všeobecně dražší, než bydlení v Masokombinátu. O problémech s placením u K [redacted] svědkyně nic nevěděla. Pokud v Masokombinátu bydlí nějakí ne-Romové, potom jsou ve všech případech ve smíšeném manželství s Romy. Situace je demotivující pro všechny tím, že si na elektrinu těch, kteří platí, na černo připojují vedení ti ostatní, a také uklízení nechávají na těch, kteří uklízet chtějí. Vede to k tomu, že se všeobecně vyplatí pravidla nedodržovat. Podobně fungují všechny izolované komunity podobného druhu. Ve společných prostorách navíc není možné odlišit spotřebu elektriny, a dochází ke sporům o vyúčtování. Noví lidé do Masokombinátu nepřicházejí proto, že pan B [redacted] prohlásil, že se paní F [redacted] soudí s městem (výpověď 6. 12. 2010). Svědkyně označila Masokombinát za „místo, kde nikdo nechce skončit“.
28. Z výpovědi A [redacted] K [redacted] soud zjistil, že M [redacted] F [redacted] se dostala do Masokombinátu proto, že bylo třeba rekonstruovat dům ve [redacted]. Svědek označil tento

způsob za „podvodný“. Zdůraznil, že žalobkyně městu nic nedlužila a všechny povinnosti plnila. Z [ ] šly do Masokombinátu pouze dvě rodiny a obě Romské. M [ ] F [ ] byla k podpisu fakticky donucena paní F [ ] a V [ ] tvrzením, že jinak „půjde na ulici“. Případ K [ ] je podobný, došlo k rekonstrukci domu a jinou možnost bydlení nedostali. Podle názoru svědka rozhoduje o tom, kdo dostane byt a jaký SBF, nikoli město Kladno. Potvrdil, že M [ ] F [ ] žádala o byt v Masokombinátu, protože byt, který jí nabízeli na [ ], byl malý; sám jí pomáhal žádost sepsat. Bylo to v r. 2003.

29. Z výpovědi V [ ] J [ ], pracovníka správy majetku města Kladna, soud zjistil, že správu objektů města provádí soukromá firma Správa bytového fondu, s.r.o., a řídí se při tom Zásadami hospodaření s byty, což je oficiální dokument města Kladno. Tento svědek hovořil velmi vyhýbavě a soud mu z velké části neuvěřil; tvrdil například, že nezná žádné zprávy, vypracované Člověkem v tísní a Ministerstvem o problematice Romů a bydlení (ač o nich mluvili prakticky všichni ostatní svědci), stejně tak tvrdil, že nezná žádný objekt, kde žijí převážně Romové. V zásadě nebyla užitečná zjištění z jeho výpovědi pro věc žádná.
30. Z výpovědi M [ ] G [ ], ředitele [ ] soud zjistil, že nejednal nikdy osobně s M [ ] F [ ] ani s K [ ]. Po celou dobu jeho působení objekt v dezolátním stavu (od 2007). Počet lidí se snižuje, původně jich bylo asi 150-200, pak 120, v době výpovědi je jich asi 80 (výpověď 28. 3. 2011). Existoval projekt na rekonstrukci Masokombinátu, nyní se „čeká, až jak se to vyvine“, jak prý uvedl svědkovi svědek M [ ] v souvislosti s žalobou. Lidé se stěhují pryč, hlavně do ubytoven. Masokombinát svědek označil za sociálně vyloučenou lokalitu, kolem je les, pekárna a další průmysl, není tam infrastruktura, obchody nebo zdravotnické zařízení. Všechny autobusy jezdí málokdy a jízda trvá asi 10 minut. Svědek potvrdil to, co naznačovaly předchozí důkazy, že se Člověk v tísní zabýval především případem M [ ] F [ ], případem K [ ] nikoli. Svědek potvrdil, že v Masokombinátu vznikaly často dluhy za elektřinu, protože topení bylo poměrně drahé.
31. Z výpovědi M [ ] Ši [ ], bývalého ředitele [ ] byla víceméně potvrzena předchozí výpověď. Označil Masokombinát za „nízkokvalitní bydlení“, a také za „sociálně nevhodnou k bydlení“, kde se stav postupně se vyvíjel. V letech 1998-9 tam proběhla rekonstrukce, byly rozděleny byty, aby se vešlo více rodin. Původně tam bylo 250 lidí a postupně to klesalo. Postupně tam byly byty prázdné a zapečetěné. Důvod, jak se tam lidé dostávali, byl různý, nejčastěji pro neplacení nájemného, ale také kvůli haváriím v předchozím bytě. Dalším důvodem bylo rušení podobných lokalit, např. U lesíka v Kladně, nebo na [ ]. Část z nich dostala bydlení jinde, část skončila v Masokombinátu. Lokalita U Hřiště byla již zřejmě zrušena, svědek to nevěděl jistě. Svědek uvedl, že se jim nepodařilo vysledovat jasná pravidla, na základě kterých byly byty přidělovány, občas dbalo na doporučení neziskových organizací, občas nikoli. Občas se dělo, že se do Masokombinátu stěhovali lidé, kteří dluhy buď neměli, nebo je alespoň spláceli. Zdůraznil také, že budova byla od počátku přetížena a kapacita budovy byla příliš velká. K tomu se přidala devastace některými obyvateli, při čemž ti, co na tom podíl neměli, tomu nemohli zabránit. Podobný mechanismus je typický pro sociálně vyloučené lokality.
32. Z výpovědi V [ ] M [ ] soud zjistil, že se s případy M [ ] Fu [ ] a K [ ] seznámil dodatečně. Byl dříve ředitelem Správy bytového fondu, takže znal dost přesně mechanismus vzniku nových smluv. V případě M [ ] F [ ] dokonce podepisoval její smlouvu. Ve všech případech rozhodovala o bytu nejprve Bytová komise magistrátu města Kladna, následně potom Rada města, která má největší pravomoc a její rozhodnutí je závazné, a technicky potom toto rozhodnutí realizovala SBF tím, že sepsala smlouvu, kterou svědek osobně parafoval, jako že je v pořádku, a v této podobě byla předložena členu rady

města k definitivnímu podpisu. Ze strany pronajímatele byla tedy smlouva podepisována de facto dvakrát, při čemž právně závazný byl ten druhý podpis. V případě vzniku nových smluv jednal s nájemci nejprve člen bytové komise, například svědek F. Svědek M. se dozvídal až o výsledcích těchto jednání. Při výběru nehraje etnicita žádnou roli zcela jistě, už tím, že ani není zjišťována. Zásady hospodaření s byty a výběrová řízení se v případě Masokombinátu neuplatnily vlastně nikdy, převažovalo rozhodnutí soudu o náhradním bydlení. Svědek upozornil na další problém v Masokombinátu, kdy se k nájemcům začali stěhovat přátelé a příbuzní, kteří tam byli údajně na návštěvě, a tím docházelo k nepoměrům v užívání služeb a sporům o placení mezi nájemci a SBF. Podle právní analýzy dospělo město Kladno k názoru, že tyto lidi nemůže z bytů vystěhovat, čímž se stal problém setrvalý a nekontrolovatelný. Svědek dále uvedl, že v době jeho výpovědi (červenec 2011) bydlí v Masokombinátu už jen dvě rodiny.

33. Z výlehu Ing. D. Ji. , soud ověřil, že tento svědek potvrdil jakým způsobem byla činěna bytová politika města, tedy, byty ve městě byly privatizovány, pro toho kdo se privatizace neúčastnil, a nebo pro nájemníky s nižšími příjmy, zejména po zkrachování Kladno, byly zrekonstruovány byty v areálu Masokombinátu. O tyto byty byl zájem, přestěhovali se sem jak rómové, tak nerómové, až postupem času a zejména v důsledku chování některých rómských rodin, kteří do svých bytu přijímali další nájemce, se postupně tato lokalita stala romskou. Odmítl jakoukoliv přímou nebo nepřímou diskriminaci, potvrdil, že dle zásad přidělování bytů nehrála etnicita žádnou roli.
34. Ač byly během řízení stranami vnímány výpovědi svědků ze strany žalobců (zejména neziskových a humanitárních pracovníků) a ze strany žalovaných (zejména pracovníků města či SBF, s.r.o.) vnímány jako rozdílné a svědci byli dodatečně různým způsobem zpochybňováni, soud nevidí podstatné rozdíly výpovědí svědků v bodech, které jsou pro posouzení věci významné:
  - Masokombinát byl po rekonstrukci v r. 1999 v dobrém stavu, ale tento stav se postupně zhoršoval až do dnešního, který je svědky označován jako špatný a nežádoucí
  - od počátku v něm bydleli Romové i neromové, postupem času převážně Romové, a postupně se jejich podíl zvyšoval, ač obyvatel celkově ubývalo (zejména během samotného soudního řízení, kdy je to zcela zřejmé; u posledního svědka 25. 7. 2011 zbývaly jen dvě rodiny)
  - objekt byl obýván současně „neplatiči“ (v přízemí, byty snížené kvality od počátku), a „normálními“ nájemci, kteří získali byty v důsledku havárie bytu původního či z jiných důvodů.
V každém případě všichni měli jen smlouvy na dobu určitou (obvykle rok).
  - o bydlení v Masokombinátu rozhoduje jeho vlastník, město Kladno
  - Masokombinát lze v současnosti označit za místo, kde není žádoucí bydlet; není o něj zájem, lidé se stěhují pryč a noví nepřibývají. Příčin, proč tomu tak je, je více, ale lze je shrnout jako sociální napětí mezi samotnými nájemci, kdy někteří z nich nedodržují podmínky, nezbytné pro kulturu bydlení, čímž komplikují bydlení těm ostatním.
  - všichni žalobci se dostali do Masokombinátu z důvodu havárie předchozího bydlení a dostali nový byt jako náhradní. M. F. bydlela v Masokombinátu od r. 2008 do r. 2010, K. od r. 1999 doposud, a zůstali tam jako jedni z posledních.

35. Obě strany navrhly další důkazy, které se týkají věci jen zčásti, a navíc byl stav zjištěn dostatečně i z důkazů již provedených, a nelze předpokládat, že by se prováděním dalších důkazů jakkoli změnil. Soud je proto neprováděl, protože i bez nich je skutkový stav pro rozhodnutí ve věci zřejmý. Pro posouzení věci je právně významné, zda došlo k neoprávněnému zásahu do osobnostních práv žalobců, nikoli, jak řeší bytovou otázku město Kladno, se specifickým zaměřením na romskou skupinu jeho obyvatel. Z tohoto důvodu soud neprovedl důkaz výslechem svědků I. G., jednatele výzkumné agentury, Lu. R. ze Sdružení pro příležitosti mladých migrantů, k výstupu „Dlouhodobého stacionárního terénního výzkumu sociálně vyloučených lokalit“, zástupce jednotlivých organizačních složek druhé žalované, když při rozhodování nepřihlížel k analýzám a terénním výzkumům, k mapě sociálně vyloučených lokalit, jestliže se nevztahovaly ke konkrétním žalobcům. Tyto materiály se netýkají konkrétního případu žalobců. Stejně tak nebyl důvod provádět ani místní ohledání, neboť by jím byla zjištěna toliko současná situace v objektu Masokombinátu, která byla nadto prokázána výpovědí řady svědků v řízení před soudem.
36. Soud žalobu právně posuzoval s přihlédnutím k ustanovení § 13 odst. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, podle něhož má fyzická osoba právo se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněného zásahu do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů, a aby bylo dáno přiměřené zadostiučinění s tím, že pokud by se nejevilo postačujícím toto (morální) zadostiučinění proto, že byla ve značné míře snížena důstojnost fyzické osoby nebo její vážnost ve společnosti, má fyzická osoba právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích.
37. Ke vzniku občanskoprávních sankcí za nemajetkovou újmu způsobenou zásahem do osobnosti fyzické osoby (předpokládaných ustanovením § 13 o. z.) musí být jako předpoklad odpovědnosti splněna podmínka existence zásahu objektivně způsobitelného vyvolat nemajetkovou újmu spočívající buď v porušení nebo jen ohrožení osobnosti fyzické osoby v její fyzické a morální integritě, tento zásah musí být neoprávněný (protiprávní) a musí zde být příčinná souvislost mezi tímto zásahem a neoprávněností (protiprávností) takového zásahu. Občanskoprávní ochrana osobnosti fyzické osoby vycházející z uvedené úpravy se uplatní u těch zásahů do osobnosti osoby chráněné všeobecným osobnostním právem, které lze kvalifikovat jako neoprávněné (protiprávní). Neoprávněným zásahem je zásah do osobnosti fyzické osoby, který je v rozporu s objektivním právem, t. j. s právním řádem, přičemž, jak již bylo naznačeno, dotčena tak může být jakákoliv z chráněných složek osobnosti fyzické osoby.
38. Podle § 133a o.s.ř. pokud žalobce uvede před soudem skutečnosti, ze kterých lze dovodit, že ze strany žalovaného došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci
- a) na základě pohlaví, rasového nebo etnického původu, náboženství, víry, světového názoru, zdravotního postižení, věku anebo sexuální orientace v oblasti pracovní nebo jiné závislé činnosti včetně přístupu k nim, povolání, podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti včetně přístupu k nim, členství v organizacích zaměstnanců nebo zaměstnavatelů a členství a činnosti v profesních komorách,
  - b) na základě rasového nebo etnického původu při poskytování zdravotní a sociální péče, v přístupu ke vzdělání a odborné přípravě, přístupu k veřejným zakázkám, přístupu k bydlení, členství ve spolcích a jiných zájmových sdruženích a při prodeji zboží v obchodě nebo poskytování služeb, nebo
  - c) na základě pohlaví při přístupu ke zboží a službám,
- je žalovaný povinen dokázat, že nedošlo k porušení zásady rovného zacházení.

39. Soud dospěl na základě provedeného dokazování k závěru, že v dané věci neexistuje žádná právní úprava, v dané věci Zásady s hospodaření s byty v majetku Statutárního města Kladno, která formálně neobsahuje žádnou zakázanou diskriminační klasifikaci, ve skutečnosti vyvolává diskriminaci při své aplikaci. Takováto norma, ačkoliv je v obecné rovině formálně v pořádku a aplikuje se "rovně", má a musí mít v realitě na své adresáty nerovný dopad, přičemž tento nerovný dopad se odvíjí právě již od formulace kritéria podaného normou. K tomuto dopadu v dané věci nedošlo a nedochází. Jak již bylo řečeno výše, město Kladno svoji bytovou politiky řešilo, aniž by docházelo (došlo) byt' jen nepřímé diskriminace žalobců. V řízení bylo jednoznačně prokázáno, a ostatně to ani není mezi účastníky sporné, že objekt tzv. Masokombinátu, původně určený pro zaměstnance Masokombinátu, byl v roce 1999 kompletně zrekonstruován a rozhodně nebyl „cíleně vytvořen jako segregovaná lokalita pro Romy“. Byty byly přidělovány, jak Romům, tak i neromům (svědkyně B. F. a V. M. ze Správy bytového fondu) a byl o ně velký zájem (svědek V. Fo.). Prokázáno bylo rovněž, že žalobci se stali nájemci bytů v objektu Masokombinátu poté, co opustili předchozí bydliště z důvodu jeho rekonstrukce. Žalobci b) a c) uzavřeli s prvním žalovaným nájemní smlouvu a do bytu v domě (Masokombinátu) se nastěhovali v roce 1999, tedy zcela bezprostředně po jeho kompletní rekonstrukci, přičemž následně se přestěhovali do většího bytu tohoto domu. Žádost o jiný byt pak podali, jak vyplývá ze žaloby, až v únoru 2009, tedy několik měsíců před podáním žaloby. Za diskriminační nelze považovat územní umístění předmětného domu, konkrétně tvrzenou větší vzdálenost od centra, delší časové intervaly hromadné dopravy, horší spojení do školy a na nákupy. Jednak první žalovaný doložil autobusové spoje předmětné lokality s centrem a jednak by bylo třeba za diskriminační považovat téměř každé bydlení v okrajových sídlištích měst, popř. v obcích, které postrádají občanskou vybavenost a dojíždění do škol, za práci, na nákupy je zcela běžné. Z uvedeného je podle soudu zřejmé, že první žalovaný žádného ze žalobců při přidělování bytu žádným způsobem nediskriminoval. Ve vztahu k žádnému z nich, a to opětovně s přihlédnutím k již zmiňovaným Zásadám hospodaření s byty v majetku Statutárního města Kladno, proto soud neshledává, že by se první žalovaný dopustil protiprávního zásahu při aplikaci pravidel pro přidělování bytů, že by ve vztahu k nim uplatnil rasově segregační přístup při přidělování bytů, popř. i jen nepřímou diskriminaci v nerovném přístupu v oblasti bytové politiky. Důvodně se proto ve vztahu k němu nelze domáhat určení protiprávního zásahu při uspokojování potřeb bydlení. Důvodně nejsou ani uplatněné nároky na upuštění od aplikace pravidel pro přidělování bytu a nabídnutí nájemního bytu žalobcům, protože tím by soud zasahoval do působnosti prvního žalovaného vyplývající pro něj ze zák.č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, a nejde tedy o zadostiučinění, které by bylo vůbec možné jim, stejně jako komukoliv jinému, podle § 13 odst.1 obč. zák. poskytnout. Za diskriminační vůči romskému etniku nelze považovat Zásady hospodaření s byty v majetku Statutárního města Kladno, které nahradily předchozí praxi pořadníků minulého režimu. Uvedené Zásady stanoví jednotná pravidla pronajímání obecních bytů vůči všem občanům Kladna a neobsahují žádná diskriminační opatření; jednotlivé občany nijak nekategorizují, není v nich jakákoliv zmínka o romské příslušnosti (tento údaj se neeviduje), zvýhodnění je jen pro rodiny s dětmi.
40. Soud při rozhodování podle § 11 a násl. obč. zák. vycházel z toho, že žalobci neoprávněný zásah do občanské cti, lidské důstojnosti, psychické integrity práv ve vztahu k prvnímu žalovanému spatřovali v tom, že provádí rasovou segregaci romských občanů tím, že vytváří zvláštní sociálně vyloučené etnický homogenní lokality, do nichž je stěhuje, z nichž jeden je právě „Masokombinát“, že „Zásady hospodaření s byty v majetku statutárního města Kladno“ jsou diskriminační, uvedená lokalita je oddělená od intravilánu města, kdy doprava do centra, do školy a na nákupy je obtížná, adresa je stigmatem, kde lidé nechtějí dobrovolně

bydlet, dům je ve špatném a neudržovaném stavu, nájemné je dražší, než na jiných místech. Žalobci se dovolávali práva na rovnost, svobodu pohybu a pobytu, zdraví a odkazovali na mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem rasové diskriminace, jichž je Česká republika signatářem. Soud na základě provedeného dokazování vzal zejména za prokázáno, že „Masokombinát“ byl sice v roce 1999 rekonstruován, následně však se jeho stav postupně zhoršoval (výpovědi svědků), takže je možno jej považovat za vyloučenou, segregovanou a v zásadě pro bydlení nežádoucí lokalitu, jde o místo, kde není žádoucí bydlet, není o něj zájem, lidé se stěhují pryč a noví nepřibývají. Za příčinu soud označuje sociální napětí mezi samotnými nájemci, z nichž někteří nedodržují podmínky nezbytné pro bydlení. Dále vzal za prokázané, že všichni žalobci se do Masokombinátu dostali z důvodu havárie předchozího bydlení a nový byt dostali jako náhradní, nikoli tedy jako neplatiči, přičemž první žalobkyně zde bydlela od roku 2008 do 2010 a další dva žalobci od roku 1999 dosud. Účastníci se shodli, že na místo jezdí tři autobusy, doprava jezdí někdy 1x za hodinu, do centra je vzdálenost asi čtvrt hodiny. První žalovaný prokázal, že všichni žalovaní vícekrát dlužili za nájem nebo za služby, že jim byly dluhy promíjeny. Soud dospěl k jednoznačnému závěru, že se prvnímu žalovanému podařilo, že nedošlo k porušení zásady rovného zacházení. Ve vztahu ke všem žalobcům nejde o plánovitou a úmyslnou diskriminaci. Nepotvrdili to ani slyšení svědci, ani se to nepodává z předložených studií či analýz, ani ze „Zásad pro hospodaření s byty“, jak žalobci uváděli, neboť o Romech se dokument vůbec nezmiňuje. Žalobci ani v žalobě netvrdí, natož prokazují, souvislost mezi způsobem bydlení a jejich zdravotním stavem. Soud nad rámec již pravomocného rozhodnutí ve věci nedovodil, že osobnostních práv se může dotknout případné poskytnutí náhradního bydlení, jestliže je nedůstojné a nepřijatelné, že může samo o sobě zasahovat do práv na soukromí, klidný rodinný život a lidskou důstojnost. V této souvislosti dovodil, že neoprávněného zásahu ve vztahu ke všem žalobcům se nemohla druhá žalovaná dopustit, bez ohledu na to, o jaké ministerstvo se jedná. Ve vztahu k žalobcům totiž neměla žádný vliv a žádné nástroje, nemá ani oprávnění přezkoumávat smlouvy s obcí a jednotlivci. Rozhodnutí o přidělení bytu žalobcům v Masokombinátu soud neshledal ani za chybné ani za diskriminační; vyplynulo z konkrétních potřeb žalobců a možností prvního žalovaného, přičemž nebylo zpochybněno, že objekt byl rekonstruován, avšak funkčnost bydlení se zhoršovala, až po „katastrofu“, jak označil svědek Karička a ostatní svědci se tomu příliš nebránili. V této souvislosti soud dospěl k závěru, že postupné zhoršování stavu Masokombinátu, resp. bytů v tomto areálu, nemohl první žalovaný ovlivnit. Docházelo k postupnému ničení a devastaci bytů samotnými nájemníky, zejména pak v důsledku zvýšeného počtu ostatních osob bydlících v jednotlivých bytech. Dále dovodil, že vzdálenost od centra ani četnost autobusových linek (interval, čtvrt hodinová vzdálenost do centra či školy) z objektu nedělá vyloučenou lokalitu a náklady na bydlení nejsou nijak mimořádné. Za jádro problému, proč v Masokombinátu „nikdo nechce bydlet“, označil sociální strukturu ostatních nájemců a z toho plynoucí stav objektu (zejména svědci K [redacted], H [redacted], J [redacted]), kdy část nájemců nedodržuje základní povinnosti nájemce, včetně hygienických zvyklostí a demoluje zařízení bytů, přičemž nájemci, kteří své povinnosti dodržují, musejí platit navíc za služby, uklízet za jiné osoby, a pod. Prvnímu žalovanému proto nelze popsany problém dávat za vinu, jestliže na počátku provozu Masokombinátu (kolem roku 2000) nemohl tušit, jakým směrem se situace vyvine. Soud neshledává jakoukoliv diskriminaci v právech pobytu či pohybu žalobců, neboť bydlení je založeno na smluvní volnosti a žalobci tvrzené nezajištění bydlení dle jejich představ, neznamená, že nemohli tato uvedená práva realizovat. O tom ostatně svědčí i to, že v průběhu řízení před soudem prvního stupně se například první žalobkyně přestěhovala na ubytovnu.

41. Výsledky svědků (prakticky všichni soudem prvního stupně slyšení svědci), ať již šlo o pracovníky Správy bytového fondu prvního žalovaného či o terénní pracovníky a pracovníky neziskových organizací, pak bylo v řízení před soudem prvního stupně prokázáno, že

postupem doby se stav domu zhoršoval, původní nájemníci z domu odcházeli a nájemci se stávali hlavně „neplatiči“, takže dnes již svědek A■■■■ L■■■■, poradce pro národnostní menšinu, objekt označil za zdevastovaný. V tomto směru vyzněly i výpovědi dalších svědků a potvrzuje to ostatně i zjištění učiněné v průběhu odvolacího řízení, kdy první žalovaný přistoupil k další rekonstrukci tohoto objektu. Někteří nájemci, popř. ti, jimž umožnili bydlení, nedodržováním základních povinností nájemce objekt zdevastovali, takže ti, kteří své povinnosti dodržují, se dostali do situace, kdy museli platit na službách více, než jim příslušelo, uklízet za jiné osoby (svědek A■■■■ L■■■■). Uvedený problém však první žalovaný nemohl při přidělování bytů po rekonstrukci objektu, předpokládat. V této souvislosti je třeba ve vztahu k první žalobkyni ještě přihlédnout k tomu, že jejímu bydlení byla věnována pozornost, neboť první žalovaný ji vyšel vstříc poskytnutím bydlení ve větším bytě a rovněž i tím, že podporuje neziskové organizace (Člověk v tísni), které se její osobou z důvodu jejího sociálního postavení (matka nyní již pěti dětí, nezaměstnaná) zabývaly. Nezanedbatelná ve vztahu k ní není ani okolnost, že na její současné bydlení na ubytovně je jí přispíváno částkou 5 000 Kč měsíčně a je zcela nerozhodné, zda tuto částku poskytuje první žalovaný ze svého či ze státního rozpočtu. Ve vztahu k žalobcům b) a c), za situace, kdy předmětem řízení zůstala zamítnutá nepravomocná část žaloby, a s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem dané věci, neshledává soud předpoklady pro přiznání vyšší náhrady nemajetkové újmy podle § 13 odst.2 obč. zák. Kromě toho, čím již soud prvního stupně odůvodnil výši přiznané náhrady, přihlíží zejména k tomu, že těmto žalobcům byl přidělen byt ve zcela zrekonstruovaném objektu, aniž by šlo o vědomě účelové sestěhování nájemců romské příslušnosti, že k jejich žádosti jim zde bylo následně umožněno přestěhování do většího bytu. Soud v dané věci neshledal neoprávněný zásah do osobnostních práv žalobců ze strany druhé žalované. Žalobci tento neoprávněný zásah, jak se podává z obsahu žaloby, spatřují v tom, že neplnila povinnosti na úseku integrace příslušníků romské komunity, že přestože je signatářem řady označených mezinárodních úmluv o odstranění všech forem rasové diskriminace, opomenula realizovat dozorovou a kontrolní pravomoc výkonu přenesené, resp. samostatné, působnosti územního celku a tím umožnila prvnímu žalovanému porušování práv. Z uvedeného je zřejmé, že jde o obecné výtky, přičemž žalobci výslovně neuvádějí její konkrétní neoprávněný zásah do jejich osobnostních práv související s konkrétním nájemním vztahem k bytu v tzv. Masokombinátu. V této souvislosti je třeba poukázat, souhlasně s druhou žalovanou, i na to, že uzavírání nájemních smluv obcí není výkonem veřejné moci, jak se domnívají žalobci, ale jde o občanskoprávní úkon, který nespadá pod režim správního řádu, kde veřejná správa je vykonávána veřejnoprávními prostředky.

42. Soud dospěl na základě provedeného dokazování k závěru, že v dané věci neexistuje žádná právní úprava, v dané věci Zásady s hospodaření s byty v majetku Statutárního města Kladno, která formálně neobsahuje žádnou zakázanou diskriminační klasifikaci, ve skutečnosti vyvolává diskriminaci při své aplikaci. Takováto norma, ačkoliv je v obecné rovině formálně v pořádku a aplikuje se "rovně", má a musí mít v realitě na své adresáty nerovný dopad, přičemž tento nerovný dopad se odvíjí právě již od formulace kritéria podaného normou. K tomuto dopadu v dané věci nedošlo a nedochází. Jak již bylo řečeno výše, město Kladno svoji bytovou politiky řešilo, aniž by docházelo (došlo) byt' jen nepřímé diskriminace žalobců. V dalším odkazuje na odůvodnění rozsudku ze dne 1. 8. 2011, č.j. 36 C 122/2009-432.
43. Ze všech shora uvedených důvodů soud i co do zbytku požadovaného nároku žalobu zamítl, jak je uvedeno ve výrocích tohoto rozsudku.
44. O nákladech řízení soud rozhodl dle § 150 o.s.ř. s tím, že s ohledem na již pravomocné částečné vyhovění žalobě žalobců b) a c) se jeví nejspravedlivějším rozhodnutí o tom, že ve

vztahu mezi žalovaným 1) a žalobci b) a c) žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím Krajského soudu v Praze, se sídlem nám. Kinských č. 5, 150 75 Praha 5.

Praha 3. května 2019

Mgr. Pavla Peltrámová v. r.
samosoudkyně